

ПАРАЛЕЛЬНІ ТА РОЗПОДІЛЕНІ ОБЧИСЛЕННЯ

Навчальний посібник

Жуков І.А., Корочкін О.В.

«Корнійчук»
Київ
2005

УДК 681.3.06

ББК 32.973

Ж48

Рецензент: В.П.Тарасенко, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри спеціалізованих комп'ютерних систем Національного технічного університету України – «Київський політехнічний інститут»

Жуков І.А., Корочкін О.В.

Ж48 Паралельні та розподілені обчислення. Навч. посіб. –
К.: «Корнійчук», 2005. – 226 с.
ISBN 966-7599-01-9

Подано теоретичний і практичний матеріал для вивчення засобів програмування для паралельних та розподілених комп'ютерних систем. Детально розглянуто засоби програмування, що ґрунтуються на моделях спільних змінних та посиленні повідомлень. Значну увагу приділено вивченню підходів до вирішення задач взаємного виключення та синхронізації процесів за допомогою механізмів semaforів, мютексів, критичних секцій, моніторів.

Наведено багато прикладів програмування з використанням мов Java, Ada95, C, бібліотек PVM, MPI, Win32.

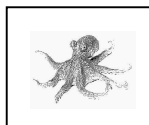
Може бути використаний під час вивчення дисциплін «Програмування», «Паралельні та розподілені обчислення», «Високопродуктивні обчислювальні системи», «Системи реального часу», «Програмне забезпечення комп'ютерних систем» студентами, які навчаються за напрямком 0915 «Комп'ютерна інженерія».

Для студентів, аспірантів, викладачів та фахівців з програмного забезпечення паралельних та розподілених комп'ютерних систем.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (лист від 04.07.05 № 14/18.2–1540).

ISBN 966-7599-01-9

ББК 32.973
© Жуков І.А., Корочкін О.В., 2005

ЗМІСТ

ВСТУП	7
1. Структури комп'ютерних систем	10
1.1. Паралельні комп'ютерні системи	10
1.2. Комп'ютерні системи з розподільною (спільною) пам'яттю	11
1.3. Комп'ютерні системи з розподіленою (локальною) пам'яттю	13
1.4. Розподілені комп'ютерні системи	16
Запитання для модульного контролю	17
Завдання для самостійної роботи	17
2. Процеси	19
2.1. Поняття процесу	19
2.2. Стан процесу. Керування процесами.	20
2.3. Процеси в мові Java.	22
2.4. Процеси в мові Ада	27
2.5. Процеси в бібліотеках PVM і MPI.	30
2.6. Процеси в бібліотеці Win32	35
2.7. Паралельні алгоритми	37
2.7.1. Аналіз паралельного алгоритму	37
2.7.2. Розроблення паралельного алгоритму	45
Запитання для модульного контролю	48
Завдання для самостійної роботи	49
3. Взаємодія процесів, що ґрунтується на спільних змінних	50
3.1. Взаємодія процесів	50
3.1.1. Завдання взаємного виключення	51
3.1.2. Завдання синхронізації процесів	54

3.2. Семафори	54
3.2.1 Семафори в мові Ада	56
3.2.2 Семафори в бібліотеці Win32	58
3.3. Монітори	63
3.3.1. Монітори в мові Ада95	65
3.3.2. Монітори в мові Java	71
3.4. Вирішення завдання взаємного виключення	73
3.4.1. Вирішення завдання взаємного виключення в мові Ада95	73
3.4.2. Вирішення завдання взаємного виключення в Win32	78
3.4.3. Вирішення завдання взаємного виключення в мові Java	85
3.5. Вирішення завдання синхронізації	88
3.5.1. Вирішення завдання синхронізації в мові Ада	88
3.5.2. Вирішення завдання синхронізації процесів в бібліотеці Win32	91
3.5.3. Вирішення завдання синхронізації процесів в мові Java	102
Запитання для модульного контролю	105
Завдання для самостійної роботи	105
4. Взаємодія процесів, що ґрунтується на посиланні повідомлень	107
4.1. Загальна схема	107
4.2. Мова Оккам	108
4.3. Ада95.Механізм рандеву	112
4.4. Бібліотека PVM	117
4.5. Бібліотека MPI	123
Запитання для модульного контролю	132
Завдання для самостійної роботи	132
5. Розподілені обчислення	134
5.1. Організація розподілених обчислень	134
5.1.1. Сокети	135
5.1.2. Віддалені процедури	136
5.2. Java.Сокети	140
5.3. Java.RMI	144

5.4. Ада95.RPC	147
Запитання для модульного контролю	154
Завдання для самостійної роботи	155
6. Приклади програмування	156
6.1. Програмування для комп'ютерних систем зі спільною пам'яттю	156
6.1.1. Ада95.Семафори	156
6.1.2. Win32.Семафори і мютекси	162
6.1.3. Ада95.Захищені модулі	165
6.1.4. Java.Монітори	170
6.2. Програмування для комп'ютерних систем з локальною пам'яттю	175
6.2.1. Ада95.Рандеву	175
6.2.2. Бібліотека PVM	181
6.3. Програмування для розподілених комп'ютерних систем	185
6.3.1. Java.Сокети	187
6.3.2. Ада95.Віддалені процедури	193
Завдання для самостійної роботи	198
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	200
ІНТЕРНЕТ- РЕСУРСИ	205
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК	207
ДОДАТКИ	210
А. Мова Java	210
А.1. Клас Thread	210
А.2. Клас ThreadGroup	213
А.3. Інтерфейс Runnable	214
Б. Мова Ада95	214
Б.1. Пакет Synchronous_Task_Control	214
Б.2. Пакет Asynchronous_Task_Control	215
В. Бібліотека Win 32	215
В.1. Функції очікування	215

В.2. Функції для роботи із сокетами	217
Г. Бібліотека MPI	217
Г.1. Базові функції	217
Г.2. Типи даних	219
Д. Бібліотека PVM	219
Д.1. Базові функції	219
Д.2. Типи даних	220
Д.3. Функції пакування-розпакування	221
Е. Бібліотека Pthreads	221
Е.1. Базові функції	221
Ж. Мова С# і платформа .NET	222
Ж.1. Базові члени класу AppDomain	222
Ж.2. Базові типи простору імен System.Threading	222
Ж.3. Базові члени класу Thread	222